

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Mgr. Ľ. F.**, bývajúcej v S., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29.augusta č.8, o výšku invalidného dôchodku, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. júna 2009, č.k. 3Sd/53/2009-15, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. júna 2009, č.k. 3Sd/53/2009-15 **z r u š u j e** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 24. júna 2009, č.k. 3Sd/53/2009-15, potvrdil rozhodnutie zo 17.februára 2009 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila navrhovateľke invalidný dôchodok na sumu 5 783 Sk mesačne s účinnosťou od 23. októbra 2008. Podľa § 293ar ods. 1 zákona o sociálnom poistení odporkyňa zvýšila tento dôchodok k 1. januáru 2009 na 192 € mesačne. Podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 450/2008 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, odporkyňa zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľke od 1. januára 2009 na sumu 205,40 €.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že zvýšenie invalidného dôchodku od 23. októbra 2008 je doložené lekárskou správou z 26. januára 2009, ktorú vypracovala MUDr. D. J., posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Spišská Nová Ves po posúdení zdravotného stavu navrhovateľky a mieru jej poklesu schopnosti vykonávať

zárobkovú činnosť určila na 60 %. Z uvedeného dôvodu bola navrhovateľke znova vypočítaná výška dôchodku. Po vlastnom vyšetrení a predložení lekárskeho správ dospela posudková lekárka sociálneho poistenia k záveru, že tak ako pri priznaní invalidity od 14. júna 2008 rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľky sú degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov pre ktoré postihnutie je podľa prílohy č. 4, kap. XV. oddiel E, položka 3 bol c/ zákona o sociálnom poistení určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Zároveň pre iné zistené zdravotné postihnutie poruchy nálad depresívne stredne ťažké formy navýšila mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o maximálne možnú mieru, t.j. o 10. %, spolu na 60 %. K zhodnému záveru dospel v posudku zo 6. mája 2009 aj MUDr. J.J., posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredia so sídlom v Poprade, keď zhodne s predchádzajúcim posudkom Sociálnej poisťovne, pobočky, z 26. januára 2009 že rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľky a aj iné zdravotné postihnutie znižuje mieru poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť o 60 % (50 % za rozhodujúce zdravotné postihnutie + zvýšenie o 10 %).

Námietku navrhovateľky, že posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky v S. mohla jej zdravotný stav zhodnotiť aj iným percentuálnym vyjadrením miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, považoval krajský súd za neopodstatnenú.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie navrhovateľka. Žiadala odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť odporkyňi na ďalšie konanie, lebo jej vyšetrenie nebolo vykonané riadne a jej zdravotný stav nebol správne posúdený.

Odporkyňa žiadala aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky je potrebné vyhovieť.

Nárok na invalidný dôchodok je podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení podmienený (okrem iného) invaliditou poistenca, teda tým, že poistenec pre dlhodobu

nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je teda rozhodujúcou otázkou vplyvu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Posúdenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 71 zákona o sociálnom poistení pritom nemôže pozostávať len z podradenia zdravotného postihnutia, ktoré je podľa posudkového lekára rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu pod niektoré zdravotné postihnutie uvedené v prílohe č. 4 zákona o sociálnom poistení (§ 71 ods. 5), ale je treba brať aj zreteľ na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (§ 71 ods. 6). Pokles sa pritom posudzuje (§ 71 ods. 4) na základe

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja a liečby,
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Treba zdôrazniť, že odporkyňa má povinnosť rozhodovať na základe skutočného stavu vecí. Za tejto situácie musí sama z úradnej povinnosti vykonať všetky dôkazy smerujúce k jeho riadnemu zisteniu. Dôkazy, ktoré sú podkladom jej rozhodnutí musia mať taký charakter, aby nebolo možné pochybovať o ich hodnovernosti a objektívnom posúdení skutočného stavu vecí. Dôkazom v konaní o dávkach podmienených dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom sú odborné nálezy, odborné posudky, znalecké posudky a stanoviská.

Z dávkových spisov vyplýva, že odporkyňa rozhodnutím zo 17. februára 2009 číslo X., navrhovateľke zvýšila invalidný dôchodok (pôvodne priznaný od júna 2008) v dôsledku zvýšenej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % s účinnosťou od 23. októbra 2008. Dôvodom jej postupu boli závery posudkovej lekárky sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v S. z 29. januára 2009 a v zásade zhodné závery posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredia v Poprade zo 6. mája 2009.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania však nemožno jednoznačne, bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že podklady pre rozhodnutie

v predmetnej veci zodpovedajú požiadavkám § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. Tvrdenie navrhovateľky, že posudkoví lekári nevzali do úvahy výsledok už uskutočnenej operácie chrbtice v oblasti L4-5 obsah spisov nespochybňuje.

Odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd a ani odporkyňa nevenovali náležitú pozornosť zdravotnému stavu navrhovateľky, resp. jeho zisteniu. Súd prvého stupňa ponechal bez povšimnutia požiadavku navrhovateľky, vyjadrenú už v návrhu, aby jej zdravotný stav posúdil znalec.

Odvolací súd musel zohľadniť najmä tvrdenie navrhovateľky, že posudkoví lekári sa dostatočne nezaoberali vyjadrením Prof. MUDr. Š., DrSc., o výsledkoch jej neurochirurgického vyšetrenia z 5. mája 2009. Toto odborné vyjadrenie o výsledkoch vyšetrenia navrhovateľky sa v spise nenachádza, aj keď podľa jej tvrdenia obsahuje text: „Súhlasím s popisom /MR LS chrbtice z 20. apríla 2009“. Ide o poškodenie 5-6 medzistavcových platničiek s pridruženými zmenami stavcov - Modickov fenomén L4-L5 a zreteľnými osteofytmi. Dráždenie viacerých miechových koreňov má klinický korelát, keď pacientka je schopná chôdze len s oporou /barla/ a na krátku vzdialenosť + má i grafický korelát - vyrovnaná lumbálna lordóza. Chirurgická liečba nemôže odstrániť také rozsiahle poškodenie chrbtice, prečo ostáva ako ultimum refungium“. V lekárskej správe MUDr. J. B. zo 6. mája 2009 sa nachádza iba záznam, že podľa výsledkov neurochirurgického vyšetrenia z 5. mája 2009 postihnutie chrbtice je závažné, ale neurochirurgická intervencia neodstráni ťažkosti navrhovateľky.

V zdravotnej dokumentácii, ani v dávkovom a súdnom spise sa táto lekárska správa nenachádza a bez nej nemožno overiť správnosť, úplnosť a objektívnosť záverov posudku posudkového lekára, lebo jeho závery nie sú úplne doložené obsahom spisov.

Za takýchto okolností možno zohľadniť námietku navrhovateľky, že jej zdravotný stav nebol posúdený dostatočne, keď sa posudkoví lekári nevysporiadali s jej tvrdením, že dôsledky prekonanej operácie chrbtice odôvodňujú iné zaradenie jej rozhodujúceho ochorenia do percentuálneho posúdenia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Doterajšie dokazovanie nie je dostatočné pre záver, či navrhovateľka je invalidná podľa prílohy č. 4, kap. XV. oddiel E, položka 3 bol c/ zákona o sociálnom poistení s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 %, alebo či je invalidná podľa prílohy č. 4,

kap. XV. oddiel E, položka 4 bol c/ zákona o sociálnom poistení s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 70% až 80%.

Hoci nezodpovedá obsahu spisov tvrdenie navrhovateľky, že odborné vyjadrenia v lekárskej správe zo 6. mája 2009 sú v rozpore so všetkými neurologickými vyšetreniami, ktoré za 3 roky absolvovala (napr. tvrdenie, že nie sú prítomné poruchy citlivosti, že nebola zistená hypotrofia a hypotónia svalstva dolných končatín) neznamená táto skutočnosť, že posudkoví lekári riadne vyhodnotili jej zdravotné ťažkosti.

V odvolacom konaní navrhovateľka poukázala aj na obnovené problémy s inkontinenciou moču a uviedla, že sa jej pridružili i problémy so stolicou a bolestivé tlaky na konečník. Vyšetrenie na urologickom oddelení však bolo vykonané ešte v januári 2007, preto jeho výsledky nemôžu byť dostatočným podkladom pre posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky.

Požiadavku, aby boli vylúčené pochybnosti o objektívnosti záverov posudkových lekárov, ktoré sú podkladom pre vydanie rozhodnutí v konaniach o dávkach podmienených dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, možno splniť len v prípade, ak posudok alebo odborné posúdenie budú doložené dostatočnými výsledkami vyšetrení. Nerozhoduje v danej veci, či záver o invalidite navrhovateľky vypracujú subjekty, ktoré sú nezávislé na odporkyne, alebo posudkoví lekári odporkyne. Posudky, ktoré boli v konaní zadovážené, však pre záver o riadnom posúdení invalidity navrhovateľky nepostačujú, lebo posudkoví lekári nemali pre svoje závery dostatočné podklady, ktoré by sa aj nachádzali v zdravotnej dokumentácii, predloženej súdu. Už samotná uvedená skutočnosť je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odporkyne, pretože rozhodnutiu nepredchádzalo riadne zistenie skutočného stavu veci. Nerozhoduje pritom, či podkladom pre rozhodnutie bude v budúcnosti znalecké dokazovanie, ktoré vykonajú nezávislí znalci alebo posudkoví lekári.

Z týchto dôvodov odvolací súd považoval za potrebné zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 221 ods. 1 písm. h/ OSP).

Doteraz vykonané dokazovanie vo veci nie je presvedčivé a postačujúce, preto súd prvého stupňa musí doplniť dokazovanie znaleckým posudkom znalcom z odboru

zdravotníctvo, odvetvie neurochirurgia, ktorý následne predloží príslušnému posudkovému lekárovi sociálneho poistenia na zaujatie odborného stanoviska, prípadne vykoná doplňujúce dokazovanie prostredníctvom posudkových lekárov a aj ďalšie dokazovanie, ktoré bude prípadne v konaní potrebné. Po riadnom zistení a zhodnotení všetkých hľadísk vymedzených v zákone, bude môcť prvostupňový súd opätovne rozhodnúť vo veci.

V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd prvého stupňa znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov štátu (§ 224 ods.1 a 3 a § 151 ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2010

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová